

El Català de l'Any ▶ Els finalistes 4

El gran patriarca de la dramaturgia catalana

JOSÉ CARLOS SORRIBES
BARCELONA

«El mateix dia en què vaig conèixer Benet i Jornet em va demanar que l'anomenés Papitu. A mi em feia vergonya dir-li així perquè em semblava una manera massa pròxima per dirigir-me a un mestre. Però a ell li agrada que li diguin Papitu i no suporta que el tractin com a una institució». Aquestes eren les primeres frases, el 19 de març, de l'article que va publicar en aquest diari Marta Buchaca, un nom rellevant de la dramaturgia catalana dels últims anys.

Buchaca va atendre la petició que acompanyés amb la seva opinió la notícia de la concessió del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a Josep Maria Benet i Jornet. En el seu escrit recollia tant l'admiració que desperta el premiat en la pròspera i alabada nova onada d'autors catalana com una personalitat marcada per la discreció i la modèstia. Perquè per a tot el teatre català Benet i Jornet és Papitu; per als grans, els de la seva edat, i per als joves que bé podrien ser els seus néts.

Viu anys de reconeixement a la seva trajectòria el dramaturg barceloní, i el d'Òmnium Cultural va arribar a més quan es complien 50 anys d'un altre guardó, el Josep Maria de Sagarra que va guanyar amb l'obra del seu debut, *Una vella, coneguda olor*. Perquè la vida i l'obra de Josep Maria Benet i Jornet han estat estretament lligades a l'escena a través de la cinquantena de textos que ha escrit. Nascut a la ronda de Sant Antoni el 1940, va caure seduït pel verí del teatre després d'un breu pas per la universitat, on va voler estudiar Filoso-

Josep Maria Benet i Jornet AUTOR TEATRAL

ALBERT BERTRAN

radiografia

Si l'autoria teatral catalana viu una gran època, Benet i Jornet en té una bona part de 'culpa'.

► Òmnium Cultural va reconèixer l'any passat amb la concessió del 45è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes a l'escriptor barceloní una llarga carrera de fons a favor de l'escena.

fia i Lletres, però va ser poc constant en l'interès. Fins al punt que afirma que va aprendre més de companys que no pas de professors. «Jo sempre vaig ser un estudiant mediocre», ha reconegut amb la seva modèstia proverbial.

LA CÚPULA DEL COLISEUM // Si a la universitat hi va trobar els seus primers «mestres intel·lectuals» en amics com Joan-Lluís Marfany i Jaume Torras i en el magisteri de Joaquim Molas, amb les seves «classes secretes sobre literatura catalana en què flipava», el teatre va irrompre en la seva biografia de forma estrepitosa quan

va pujar un dia les escales cap a la cúpula del Coliseum. S'havia assabentat que estaven assajant *Primera història d'Esther*, de Salvador Espriu, i que el repartiment no estava tancat. A la cúpula, Ricard Salvat havia creat el 1960, juntament amb Maria Aurèlia Capmany, l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, on també recalava gent com Fabià Puigserver, Montserrat Roig i Pilar Aymerich.

El contacte amb personalitats tan il·lustres va resultar definitiu. La crida del teatre no el va captar ni com a actor ni com a director, sinó com a dramaturg. Una elecció molt complicada en uns temps en què

l'autoria teatral no estava, ni de bon tros, reconeguda com avui. Amb tot detall explica aquella llarga travessia en el llibre de records, vivències i personatges, que no de memòries, puntualitza, que va publicar fa quatre anys amb el títol de *Material d'enderroc* (Edicions 62).

PUNTAL I REFERENT // Eren els anys, entre els 60 i els 80 del segle passat, en què el teatre independent, el de creació col·lectiva, va deixar en precari els dramaturgs. «Ni podíem estrenar», recorda. La seva sort va canviar l'any 1979 quan va presentar al teatre Romea *Quan la ràdio parlava de Franco*. A poc a poc, Papitu va exercir de puntal de l'autoria catalana i referent per a les noves generacions amb obres com *Desig* (1991), *E. R.* (1994), *Olors* (2000) o *L'habitació del nen* (2003).

«Sento passió pel teatre, és el que ha donat sentit a la meua vida, si és que la vida té algun sentit»

En els últims anys, s'ha allunyat per voluntat pròpia dels grans escenaris amb la trilogia formada per *Soterrani* (Sala Beckett), *Dues dones que ballen* (Lliure de Gràcia) i *Com dir-ho* (Almeria).

En paral·lel, Benet i Jornet va ser un dels artífexs del naixement de la ficció televisiva a TV-3, on va deixar empremta com a guionista en sèries tan referencials com *Poble Nou*, *Nissaga de poder*, *Laberint d'ombres*, *El cor de la ciutat* i *Ventdelplà*. Aquest paper rellevant en el món audiovisual ha quedat en segon terme, en l'esfera pública, respecte a la faceta teatral d'un autor sempre insegur amb el que escriu, resultat sens dubte del seu enorme respecte davant els escenaris. «Sento passió pel teatre, és el que ha donat sentit a la meua vida, si és que la vida té algun sentit». ≡

ECÒPOLIS

El monogràfic
d'ecourbanisme
per a un mil·lenni urbà

el Periódico

www.catalunyaconstruye.com

